

OPEN BRIEF VAN DE VLAAMSE BOUWMEESTER

Meesterproef Sociaal Wonen 2022

De resultaten van de Meesterproef Sociaal Wonen 2022 zijn tot **6 december 2023** te bekijken in het Atelier van de Vlaamse Bouwmeester. Deze laatste blikt tevreden terug: 'een nieuwe, talentvolle generatie ontwerpers en kunstenaars staat klaar om de sociale woonomgeving vorm te geven'.

De Meesterproef bestaat al net zo lang als het Vlaamse Bouwmeesterschap zelf, en is specifiek bedoeld voor jonge architecten en kunstenaars. In al die tijd zijn de intenties en ambities eigenlijk niet gewijzigd. Het traject beantwoordt nog steeds aan de bredere cultureel-maatschappelijke doelstelling om enerzijds jong talent een kans te geven en vertrouwd te maken met het publieke opdrachtgeverschap, en anderzijds bij publieke opdrachtgevers de schroom weg te nemen om met jonge creatievelingen in zee te gaan.

Dat laatste is niet zo evident. Bij (publieke) opdrachtgevers leeft doorgaans het idee dat expertise vooral gestoeld is op ervaring. Als men een ontwerper zoekt voor een bepaalde opdracht, gaat men er gemakshalve van uit dat degene die eerder een soortgelijke opdracht tot een goed einde bracht, het meest geschikt is als kandidaat voor deze opgave. Maar komt vernieuwing niet ook soms voort uit het ontbreken van ervaring? Als we vernieuwing en experiment een kans willen geven, moeten we dan niet juist ook onbevooroordeelde specialisten aan zet helpen?

Ondertussen weten we dat de voorstellen en het presentatiemateriaal van de jonge ontwerpers doorgaans moeiteloos de kwaliteitsnormen halen van de meer ervaren collega's. En bij de opdrachtgevers neemt in de loop van het traject het enthousiasme stelselmatig toe wanneer ze merken dat het gemis aan ervaring ruimschoots wordt gecompenseerd door vernuft en inzicht.

De jongste twee edities van de Meesterproef hadden sociale huisvesting als thema. Dat valt makkelijk te verantwoorden, want het betreft een kwestie die de jonge ontwerpers in de toekomst waarschijnlijk nog vaak zal bezighouden. Het idee om precies jonge ontwerpers in te zetten voor deze opgave is een zeer goede keuze gebleken. De toch wel stringente regels waaraan de sociale woningbouw in Vlaanderen moet beantwoorden, weerhouden de jonge kandidaten er niet van om inventief en vernieuwend aan de slag te gaan. De beperkingen worden, zoals dat bij creatieve geesten gaat, een drijfveer om tot vernieuwende oplossingen en inzichten te komen. Nog meer dan bij hun ervaren collega's wordt door de jonge ontwerpers de nadruk gelegd op een architectonische hardware die het ontmoeten stimuleert en het samenleven bevordert. Ook de waardering van het bestaande is voor jonge ontwerpers ondertussen vanzelfsprekend. De circulaire aanpak leeft bij de jongere generatie, en hergebruik van gebouwen en materialen is een voor de hand liggende optie geworden die de keuze voor nieuwbouw naar de achtergrond verdringt.

Het is inmiddels een traditie geworden binnen de Meesterproef dat de opdrachtgevers die met een opdracht kandideren naast een ontwerper ook kunnen kiezen voor de begeleiding van een traject rond kunst in opdracht. Daarvoor werken wij samen met het platform Kunst in Opdracht van de Vlaamse overheid. Het platform helpt ons met de selectie en begeleiding van (uiteeraard jonge) kunstenaars, om een aangepaste, geïntegreerde kunstopdracht te koppelen aan de architectuuropdracht. Wat opvalt is dat ook die artistieke projecten inzetten op participatie en ontmoeting, en een toekomstbestendige leefomgeving mee op de agenda zetten. Zo lijken architectuur en kunst elkaar steeds weer op een vanzelfsprekende manier te vinden rond een sociale agenda.

Als het Team Vlaams Bouwmeester wil inzetten op het bevorderen van architectuurcultuur, dan moet de Meesterproef een vast onderdeel van zijn werking blijven. Via de Meesterproef kan telkens een nieuwe generatie ontwerpers kennismaken met de werking van de Vlaamse Bouwmeester, en verlagen we de drempel om te kandideren voor een Open Oproep of mee te werken aan andere trajecten en projecten die vanuit het Team Vlaams Bouwmeester worden opgezet.

De resultaten van de Meesterproef Sociaal Wonen 2022 zijn nog tot **6 december 2023** te bekijken in het Atelier van de Vlaamse Bouwmeester. Kom zeker eens langs en vergewis je ervan dat een nieuwe, talentvolle generatie ontwerpers en kunstenaars klaar staat om de sociale woonomgeving vorm te geven. Een generatie die architectuur en kunst vanzelfsprekend inzet als aanjagers van een toekomstbestendige, inclusieve en diverse samenleving.

Erik Wieërs
Vlaams Bouwmeester